

Läroplanskoppling
finns på sista sidan

Lärarhandledning

Förstå sammanhanget – Kennedy mordet 1963

Längd: 5 min

Ålder: från 13 år

Ämne: historia, samhällskunskap

Språk: svenska, franska

Produktionsland:
Frankrike, 2019

Svensk distribution:
Cinebox, 2020

Ansvarig utgivare:
Ann Nordström

Filmnr: EDU0154

Nyckelord

Watergate

John Fitzgerald Kennedy
Lee Harvey Oswald
kalla kriget • president
mord • konspiration
Warrenkommissionen

22 november 1963 kl 12:30. John Fitzgerald Kennedy mördas när han är på ett officiellt besök i Dallas. Den tragiska händelsen väckte känslor i hela världen och fortfarande ger den näring åt galna konspirationsteorier. Den här filmen handlar om den yngste valda presidenten i USA:s historia och hur det gick till när han mördades.

Referat

1960 vinner John F Kennedy presidentvalet i USA och blir med sina 43 år den yngste valda presidenten i USA:s historia. Han är en karismatisk ledare och bra talare och populär bland stora delar av den amerikanska befolkningen. Tillsammans med Sovjetunionens ledare Nikita Chrusjtjov förespråkar han en fredlig väg framåt trots att kalla kriget pågår för fullt. Men spänningarna finns där trots allt. 1961 uppförs Berlinmuren och ett år senare lyckas man nätt och jämnt undvika en kärnvapenkatastrof under den så kallade kubakrisen. Kennedy är populär, men inte i alla läger och han åker till Dallas för att skaffa sig stöd inför det kommande årets presidentval. John F Kennedy är därför på officiellt besök i Dallas 1963 och åker i sin öppna bil när han plötsligt skjuts i halsen och huvudet. Han tas snabbt till sjukhuset men konstateras död en timme senare. Det blir en storslagen och direktsänd begravning och hundratusentals människor kantar processionens väg.

Kort tid efter mordet grips Lee Harvey Oswald, anklagad för att ha skjutit presidenten från en närliggande byggnad och för att ha dödat en polis under flykten därifrån. När han efter ett par dagar är på väg till rättegången dyker plötsligt nattklubbsägaren Jack Ruby upp och skjuter Oswald. Utredningen tar nu en ny vändning och konspirationsteorier börjar spridas. Den 20 november tillsätts den s.k. Warrenkommissionen för att utreda mordet. Efter tio månaders utredning konstateras att Lee Harvey Oswald var ensam ansvarig för mordet och att varken han eller Jack Ruby var inblandade i någon sammansvärjning. Men experter och andra intresserade människor fortsätter att utreda mordet och frågor kring mordet kvarstår än idag. Var Oswald den enda skytten? Gjorde han det på uppdrag av någon annan? Var det något Jack Ruby ville dölja?

Arbeta med filmen

Förstå sammanhanget – Kennedymordet 1963

Före filmvisning

- Det kan vara bra för eleverna att känna till vad som menas med kalla kriget eftersom mycket av den utrikespolitik som Kennedy fick hantera handlade om relationen till Sovjetunionen. Särskilt nämns i filmen Berlinmuren och Kubakrisen. En kort genomgång om detta innan filmvisning vore bra. Låt sedan gärna eleverna diskutera vad de känner till om John F Kennedy innan ni tittar på filmen. Då ger de varandra förkunskaper och det kan dyka upp frågor som kan följas upp efter filmvisningen.

Frågor efter filmvisning

1. När valdes John F Kennedy till USA:s president?
2. Vilka egenskaper lyfts fram som bidragande till hans stora popularitet i vissa kretsar?
3. Vilka utrikespolitiska konflikter tvingas han hantera i början av sin presidentperiod?
4. Varför besökte presidenten Dallas vid tiden för mordet?
5. Hur gick det till när Kennedy mördades?
6. Vem blev gripen för ordet?
7. Vad hände med honom efter det?
8. Vad menas med konspirationsteorier?
9. Varför tror du att presidenter och andra politiska ledare ibland blir mördade? Vilka motiv kan det finnas? Leder det till någon förändring?

Arbete efter filmen

- Låt eleverna först enskilt skriva ner sina svar på frågorna och låt dem sedan sitta i mindre grupper för att jämföra och diskutera sina svar.
 - Lyft upp frågorna i helklass så alla får höra vad grupperna diskuterat. Vill ni fördjupa er ytterligare finns nedan två förslag.
1. Låt eleverna göra podcasts där de i par eller mindre grupper presenterar något historiskt politiskt mord där de redogör för sammanhanget som den politiska ledaren verkade i, vilka fiender eller politiska motståndare som fanns och om det kom fram vem som låg bakom mordet. Det kan även vara intressant att resonera kring om mordet fört med sig någon förändring för människor eller samhället. Detta görs med fördel i samarbete med ämnet svenska.
 2. Fördjupa er mer i mordet på John F Kennedy och gör en jämförelse med mordet på Olof Palme. Vilka likheter och skillnader finner ni i tillvägagångsätt, motiv, upplösning med mera? Varför når de inte fram till ett resultat med en fällande dom? Finns det grupper i samhället som velat försvåra respektive utredning? Varför? Vilka teorier finns det kring vem eller vilka som ligger bakom mordet? På vilket sätt kan en president skaffa sig fiender?

Sök vidare

Förstå sammanhanget – Kennedymordet 1963

Länktips

På Svt finns det ett antal intressanta och lättillgängliga artiklar och filmklipp om mordet:

- <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/oswald-traffade-kgb-agent-innan-mordet-pa-jfk>
- <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/konspirationsteorierna-om-mordet-pa-john-f-kennedy>

En relativt ny artikel i Expressen om mordet på John F Kennedy:

- <https://www.expressen.se/nyheter/qs/det-andra-skottet-traffade-jfk-i-nacken/>

Utdrag ur boken "Politiska mord" av Göran Rystad:

- <https://historiskamedia.se/kennedymordet-en-solig-novemberdag-i-dallas/>

På SO-rummets webbsida hittas intressanta artiklar, poddar och presentationer, bland annat om John F Kennedy och andra politiska ord:

- <https://www.so-rummet.se/kategorier/john-f-kennedy>
- <https://www.so-rummet.se/kategorier/politiska-mord>
- <https://www.so-rummet.se/kategorier/palmemordet>

Filmtips

Förstå sammanhanget - Berlinmuren

Palme - sista timmarna (skolversion)

Läroplanskoppling

Förstå sammanhanget – Kennedymordet 1963

Hela serien "Förstå sammanhanget" passar in i stora delar av syftesbeskrivningen för ämnet historia i årskurs 7-9. Särskilt väl passar följande:

- Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla kunskaper om historiska förhållanden, historiska begrepp och metoder och om hur historia kan användas för olika syften. Den ska också bidra till att eleverna utvecklar historiska kunskaper om likheter och skillnader i människors levnadsvillkor och värderingar.
- Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att tillägna sig en historisk referensram och en fördjupad förståelse för nutiden. De ska också få möjlighet att utveckla en kronologisk överblick över hur kvinnor och män genom tiderna har skapat och förändrat samhällen och kulturer.
- Undervisningen ska vidare bidra till att eleverna utvecklar förståelse för att varje tids människor måste bedömas utifrån sin samtids villkor och värderingar.

Filmen *Förstå sammanhanget – Kennedymordet 1963* passar bra för undervisning i ämnena historia och samhällskunskap i grundskolan och gymnasiet. Nedan förslag på centralt innehåll från Lgr11 och kursmål från Gy11, se www.skolverket.se.

Historia, åk 7-9, Lgr11

Demokratisering, efterkrigstid och globalisering, cirka 1900 till nutid

- Kalla krigets konflikter, Sovjetunionens sönderfall och nya maktförhållanden i världen.
- Aktuella konflikter i världen och historiska perspektiv på dessa.

Hur historia används och historiska begrepp

- Hur historia kan användas för att förstå hur den tid som människor lever i påverkar deras villkor och värderingar.
- Vad begreppen kontinuitet och förändring, förklaring, källkritik och identitet betyder och hur de används i historiska sammanhang.
- Några historiska begrepp, till exempel antiken, mellankrigstiden, efterkrigstiden och kalla kriget samt olika syn på deras betydelse.

Samhällskunskap, åk 7-9, Lgr11

Beslutsfattande och politiska idéer

- Några olika stats- och styrelseskick i världen.
- Aktuella samhällsfrågor, hotbilder och konflikter i Sverige och världen.
- Individens och gruppernas möjligheter att påverka beslut och samhällsutveckling samt hur man inom ramen för den demokratiska processen kan påverka beslut.

Information och kommunikation

- Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer.

Samhällskunskap 1a1 50p, Gy11

Centralt innehåll

- Demokrati och politiska system på lokal och nationell nivå samt inom EU. Internationella och nordiska samarbeten. Medborgarnas möjligheter att påverka politiska beslut på de olika nivåerna. Maktfördelning och påverkansmöjligheter i olika system och på olika nivåer utifrån olika demokratimodeller och den digitala teknikens möjligheter. Digitalisering och mediers innehåll samt nyhetsvärdering när det gäller frågor om demokrati och politik.